

Naročnina mesečno
25 Din, za izozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletna 120 Din, za
izozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kontarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030 — nočna 2496, 2494 in 2030

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga št. Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izdaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Amen — tako je prav

Nova stran bo nočjo položena v arhive našega življenja. Popisana je do konca in nihče več ne more na njej spremeniti. Kadar bomo pozneje enkrat v zbranih urah hoteli izračunati, koliko trpljenja je stalo Odrašenika naše odrešenja, jo bomo potegnili iz prahu spominov ter brali na njej zgodovino enega leta našega življenja. Brali bomo na njej, kar sta zapisala božja Previdnost in božja Ljubezen in kar je zapisovala nanj od dne do dne naša samovolja in naše samoljubje. Veliko svetlih dejanj je zapisanih, milosti, ki smo jih sprejemali in katere je božja dobrota vsipavala na nas, da nas reši. Veliko tudi veselih dogodkov, s katerimi smo si svoje življenje slojili. Toda mnogo je tudi bridkih izkušenj. Nekega izmed nas bodo našli več luči na njej, drugi več tene. Toda niti eden se ne sme pohvaliti, da ne teče preko nje kakšna grenka solza. Mnogo nezvestobe, veliko otročarij, nebednih dejanj, grdih razvad, slabih želja. Vendar je vse prepleteno z žarki božje ljubezni, kar po vidi le nadnaravno oko.

Pred nami leži nova polna nepopisana, deviška bela. Jutri bosta božja roka in naša zopet začeli pisati nadaljevanje zgodbe našega življenja in sicer vsa podrobnosti od vsakega dne in vsake minute. Nihče ne ve, kaj bo na njej, če bo sploh izpisana do konca, ali pa če bo romala v arhive božje, prekinjena nekje na sredini, kakor nit, ki se pretrga. Kdo ve, koliko veselja bo popisane na njej in koliko mesta bo zavzelo gorje in trpljenje. Le to vemo, da bo božja ljubezen ostala neizpremenjena, da bo zopet vsipavala na nas iz obilice svojih milosti, in žal tudi to, da jih bo mnogo med nami in mi sami med njimi, ki bodo to ljubezen zavračali in ponavljali svoje nezvestobe.

Konec leta, ko sedimo pred bilanco enega leta in ko delamo načrte za drugo, ko zremo na neizbrisane dogodke leta, ki odhajajo in na nepoznane dogodke leta, ki prihajajo, je za kristjana, ki je ponosen na naslov, prilika, da revidira svoje razmerje do Boga.

Nekdo je živel svetnik, ki je imel navado, da je opolnoči na prehodu iz starega leta v novo izmolil kratko molitvico: Amen. Amen, to se pravi, tako je prav, vse je prav. S tem jedrnatim, neizprosnim Amen je dal svoj podpis na popisano polno starega leta. Z njim je pogumno sprejel in naknadno odobril vse, kar se je dogodilo, vsa razčaranja in vse grenkobe. Ali smo že mi kdaj mislili na to, kako lepo bi bilo, če bi se znali dvigniti iz svoje vsakdanjosti do takega sklepa letnih računov. Nekateri nesejo žalostne spomine s seboj v novo leto, neopravičene jeze, tleča sovraštva, ljubosumnosti, zavisti. Kaj, ko bi se dreči vsedli in v krščanski ponižnosti vse sprejeli za dobro, začrtali velik Amen pod zgodbo enega leta in tako povzdignili vse, kar je bilo, veselo in bridko, v nadnaravno veličino dobrih del.

Ali smo že opazovali malega strežnika, ki pri sveti maši v imenu vernikov odgovarja s kratkimi Amen duhovniku, ki se razgovarja z Bogom v nerazumljivem jeziku. Nič ne razume, toda njegovo zaupanje je tako veliko, da sproti vse za dobro sprejme, kar se dogaja na oltarju. Ta fantiček je slika pravega kristjana. Koliko je v zgodovini samo enega dne malih in večjih dogodkov, ki jih mi ne moremo doumeti. Saj jih tudi ni treba. Če bi jih znali sproti in po vrsti, kakor prihajajo, sprejeti za dobre. To bi bila prava preizkušnja naše vdanosti in našega popolnega zaupanja v božjo previdnost. Poleg tega bi pa en krepak Amen, tako je prav, preprečil marsikateri križ, ki tako skeleče leži na ramah, ki se ne znajo upogniti.

Kolikokrat se je že ponavljalo, da krščanska popolnost ne obstoji v tem, da delamo izredne ekstravagančne stvari. Ravni moramo biti, dosledni ter se v vsakem slučaju prilagoditi volji božji. Torej naše življenje mora biti en stalen dolgi Amen, isti Amen, ki smo ga tolikokrat povede izrekli, in katerega bo še ob našem grobu duhovnik poslal za nami v večnost: Počivaj v miru Amen, tako je res, tako je prav.

V zgodovini človeštva bomo našli mnogo ljudi, kojih imena se nikjer ne bleste, a ki so enkrat v svojem življenju imeli zadosti poguma, da so vzeli prazno nepopisano polno papirja, jo podpisali na robu s pogumnim Amen, vse je prav, ter jo potem izročili božji previdnosti, da naj napiše, kar hoče. In božja previdnost je šla in črtala na ta papir dolgo, muke polno človeško življenje. Žalosti so se vrstile, vsaka ob svoji uri, a vsaka je bila že v naprej sprejeta in odobrena, zato tudi nobena ni bolela. Tudi veselje ni izostalo. Tudi ono je bilo vnaprej sprejeto, zato pa tudi nikdar ni odbijalo duše.

Kaj ko bi mi na začetku novega leta, ko gledamo na prazno polno pred nami, našli toliko krščanskega poguma, toliko zaupanja v božjo previdnost in njeno dobroto, da bi vzeli pero in podpisali vnaprej ta papir s krepkim, značajnim in ljubeznim polnim Amen, vse je prav. Amen vnaprej za vse, kar bo prišlo navzkriž, Amen na nesimpatično družbo, Amen na deževne in solnčne dneve, Amen na vse, kar bo prišlo in kakor bo prišlo. Vesel Amen, če je mogoče, toda vedno lojalni, krepki in značajni.

Kratek je ta podpis, toda kratka je vsaka resnica. Neizprosen je, toda neizprosnost je vse, kar je res in kar ne dovoljuje nikakega kompromisa. Mi bomo torej dogodke starega leta, zasebne, politične, kulturne, gospodarske, parafirali z lojalnim Amen, vse je prav, v dobri veri, da čuva nad nami božja previdnost, ki ne računa s časom in ki ima v vidiku samo dobro naših duš. Mi bomo ob začetku novega leta s pogumnim Amen že vnaprej sprejeli vse, kar se bo zgodilo v zasebnem ali javnem življenju, dobro vedoč, da tudi to prihaja iz rok božje previdnosti, da ima svoj nadnaraven pomen in da bo končno služilo edinole našemu odrešenju.

Prelat Kaas o evropskem miru

Dalekosežna izjava voditelja centra o nemško-francoskem sporazumu
„Mi ne maramo hujskačev skozi megafone“

München, 30. dec. d. Po vsem nemškem in inozemskem tisku, v kolikor so dospela poročila v Monakovo, je vzbudila največjo pozornost izjava, ki jo je podal voditelj nemškega centra prelat Kaas v obliki uvoda h knjigi, ki jo je napisal urednik »Germanie« Hagemann o politični zgodovini povojne Nemčije. Prelat Kaas uživa danes sloves kot realen politik in kot ona osebnost, ki stoji za državnim kanclerjem Brüningom ter za programom, ki ga je kancler tako pogumno izpeljal v nemškem državnem zboru. Prelat Kaas se izraža v krepkih besedah o nacionalističnem pokretu v Nemčiji, ki hoče z megafoni prenapolniti ušesa pametnih Nemcev z melodijo o sovraštvu proti Franciji. O tem on in njegova stranka nočeta ničesar vedeti. Vsekakor pa pripoznavajo, da je vprašanje francosko-nemškega zblizanja vedno bilo, je in ostane v bodočnosti ključ do evropskega miru. Centrum je odgovoren za vsa dosedanja izboljšanja v tem pogledu, ker je on v največji meri podpiral rajnega Stresemanna v njegovi spravi politiki.

Seveda, pristavlja prelat Kaas, tudi centrum ne sme zanikati gotovih resnic, ki morda ne udarjajo izbrano na ušesa vseh bivših nasprotnikov Nemčije. Nemčija ne more reči, da je zadovoljna, ker še ni popolnoma svobodna. Nekatere njenih mej niso normalne. Te meje niso bile potegnjene

iz kakih narodnopравnih razlogov, šemanj iz gospodarskih razlogov, ampak so politične meje, ki so hotele uveljaviti gotove politične struje, ki so prevladovala za časa versajškega miru. Nemčija nikdar ne bo s silo iskala rešitve, ampak bo z mirnimi sredstvi poskušala popraviti, kar se da popraviti. »Kdor ima oči, ki vidijo, in ušesa, ki slišijo, ta ve, da je nevarnost na pohodu. Nemško ljudstvo, posebno oni del, ki je vedno lojalno zagovarjal spravljive tendence v nemški zunanji politiki, to je pred vsem katoliški centrum, še vedno upa, da bo inozemstvo tudi od svoje strani poskušalo razumeti upravičenost nemških teženj. Kadar Nemčija ne bo več upala, potem se bo začela kritična doba za Evropo. Mi smo spravljivi politiki ostali zvesti, in to navzlic vsem očitkom, ki so padali na nas od strani nacionalističnih prenapetosti, zato ker smo si v svesti, da je samo takšna politika krščanska. Toda kaj, če bomo postali prešlabi, če nas bodo drugi preglašovali, če se bo ugovarilo, da so se dosegle meje vzdržljivosti. Kaj če bi ukljeni nemški Samson v svojem brezupni podrl nase in na vso Evropo palačo miru, ki se je s tako težavo postavila.«

Pariz, 30. dec. Vsi pariški listi posvečajo dolge komentarje izjavam voditelja nemškega centra msgr. Kaasa, ki jih je podal v uvodu k neki

knjigi, ki je izšla v založništvu centumskega glasila »Germanie«. »Temps« in »Journal des Debats« hočeta videti v besedah centumskega državnika neprikrito grožnjo, da bo Nemčija prisiljena iskati drugih sredstev, če se ji ne bo ugodilo v gotovih vprašanjih, kakor je recimo revizija mirovni pogodbe glede nemške meje s Poljsko. »Temps« zavrača vsako grožnjo, ki je v mednarodni politiki orožje slabega. List naglašuje, da so bivši zavezniki pokazali toliko popustljivosti Nemčiji, da res ne obstoji nikak razlog več, da se pritožuje. Versajski mir je bil že tako okrnjen v dobrobit Nemčije, da je skoroda nesmiselno še govoriti o versajškem diktatu. Drugi listi pa naglašajo, da je centrum v resnici bil zagovornik sporazuma, in da je našel razumevanja tudi med francoskim narodom. V prvi vrsti bi seveda bilo potrebno, da obrne prelat Kaas, tako piše »Le Petit Journal«, svojo pozornost na nacionalistično agitacijo, ker proti njej se predvsem obrača nezaupljivost inozemstva. Če bodo zmerne struje v Nemčiji mogle udušiti nacionalistično gonjo, bodo storile veliko uslugo miru in francosko-nemškemu zblizanju. Dokler pa skoroda ena četrtina nemškega zbora vpije za revanšo, bo zelo težko zahtevati od inozemstva, da v tem divjem kriklu sliši šepetanje pacifistov onstran Rena.

Bolezen maršala Joffrea

Bolnik se je poslovil od svojih prijateljev - Sv. oče poslal blagoslov

Pariz, 30. decembra. kk. Maršal Joffre je svoje zdravniške zopet presenetil. Danes dopoldne ob 10 se je nenadoma zbudil iz težkega spanja in začel s slabotnim glasom govoriti s svojimi zdravniki. Pri tem je popolnoma mirno izjavil, da se čuti blizu svojega konca. Nato je zahteval jedi in pijače. S čvrsto roko je prijel za poln kozarec mleka in ga izpil v rednih požirkih. Izjavil je, da se čuti boljše, da pa vendar nima nobenega upanja, da bi ostal še dalje pri življenju. S pariškim mestnim poveljnikom, generalom Gouraudom, se je potem več minut razgovarjal o skupnih spominih iz vojne v Timbaktu, katere sta se oba udeležila kot mlada častnika. Nato ga je obiskal vojni minister Barthou, katerega je prijazno pozdravil in spregovoril z njim par besed. Barthou je izjavil, da je bil bolnik nekoliko boljši in močnejši, da pa je seveda konec neizbežen. Zdravniški poročilo javlja danes popoldne, da je bolnik prejel nekoliko hrane in da je tudi

obnovo obveze na amputirani nogi prestal brez težkoč. O njegovem splošnem stanju seveda še vedno ni mogoče reči nič pomirljivega. Zdravniški se čudijo, da je bolnikova odpornost tako velika kljub njegovim 79. letom.

Pariz, 30. decembra. AA. Stanje maršala Joffra je neprestano kritično. Ministrski svet je pooblastil ministra vojske Barthouja, naj se informira o zdravstvenem stanju Joffra in sporoči bolniku izraze globokega spoštovanja celokupne vlade.

Španski kralj Alfonz XIII. je poslal bolnemu maršalu Joffru pozdravno brzojavko s toplimi željami, da bi okrevail.

Pariz, 30. dec. AA. Kardinal Pacelli je poslal apostolskemu nunciju v Parizu brzojavko sledeče vsebine: »Podelite maršalu Joffru posebni blagoslov sv. očeta, ki prosi zanj; nebeske milosti. — Kardinal Pacelli.

Duobus certantibus...

Madjarska carinska vojna nam odpira češki trg

Praga, 30. dec. ž. Radi carinske vojne med Češkoslovaško in Madjarsko Češkoslovaška sploh ne kupuje ničesar v Madjarski. Konzumne zadrage so sklenile sporazum z jugoslovanskimi gospodarskimi zadrugami glede kupovanja koruze, pšenice, vina, sadja, masti, slanice itd. v Jugoslaviji. Družba za nabavo življenjskih potrebščin bo v duhu tega sporazuma nabavljala svoje potrebščine v Jugoslaviji. Vrednost teh bo v kratkem znašala nad 200 milj. dinarjev. Radi tega se bodo znatno zboljšali jugoslovansko češkoslovaški trgovinski od-

nošaji. Trgovinska pogodba, ki se do sedaj zato ni sklenila, ker Češkoslovaška ni hotela upoštevati jugoslovanskih agrarnih izvoznih zahtev, bi se imela sedaj skleniti.

Praga, 30. dec. ž. Kakor se je zvedelo, se bodo trgovinska pogajanja med Madjarsko in Češkoslovaško takoj po novem letu nadaljevala. Madjarska je izrazila željo, da bi se pogajanja vršila v kakem nevtralnem mestu, ne v Budimpešti in ne v Pragi. Verjetno je, da se bodo vršila ali na Dunaju, ali pa v Švici.

Demisije, upori in miroljubnost v Turčiji

Dvojaški čini dervišev

Ankara, 30. dec. AA. Anatolska agencija demantira vest o tem, da namerava Gazi Kemal-paša odstopiti predsedništvo republike Fevzi-Kašal in da bo sam sestavil novo turško vlado.

Ankara, 30. dec. AA. Vlada je predložila odboru za zunanje zadeve pogodbe o nevtralnosti, pomiritvi, arbitraži ter konvencijo o pomorski trgovini in pomorski protokol, ki so bili sklenjeni med Grčijo in Turčijo, da jih potrdi.

Ankara, 30. dec. AA. Glavno središče reakcionarnega pokreta je bilo v Menemenu. Mnogo oseb je bilo prijetih, 40 poslancev je vložilo interpelacijo.

Ankara, 30. dec. AA. Minister za notranje zadeve je zasljeval voditelja reakcionarnega pokreta in odredil, naj aretirajo poveljnika orožništva. Generalni guverner je bil odstavljen. Proces proti reakcionarnemu bo v Ismiru.

Carigrad, 30. dec. kk. Uradna preiskava krvave revolte dervišev v Menemenu pri Smirni je pokazala, da je velik del tamkajšnjega prebivalstva podpiral fanatične dervise. Mladega učitelja Kublata, ki je nastopil proti fanatičnim dervišem so pobili na trgu pred vladnim poslopjem vprico 1500 ljudi, ki so ploskali, ko je šejk Mehmed ranjenemu učitelju odrezal glavo. Poveljnik orožništva je gledal prizor z olta vojašnice, orožnike pa je zaklenil v vojašnico in prepovedal vsak na-

stop proti množici. Orožniški poveljnik je bil zato aretiran. Neki drugi orožniški poveljnik pa je kljub prepovedi zapovedi streljati na fanatike in je s tem vzpostavil red. Vladni listi označujejo postopanje prebivalstva za zelo resen simptom in napovedujejo radikalne ukrepe proti reakcionarnemu postopanju fanatikov.

Carigrad, 30. dec. kk. Grozoviti umor mladega učitelja Kublata po fanatičnih derviših je postal splošen predmet razgovorov v Carigradu in po vsej Turčiji. Med učitelji in šolsko mladino je to postopanje povzročilo ogorčene proteste. V Ankari je imela zveza turških učiteljev shod, na katerem so zahtevali, naj se mesto Menemen v bodoče imenuje Kublat. Tri tisoč šolarjev se je iz Smirne odpeljal v Menemen in slovesno priseglo na grobu Kublata maščenje. Mladina iz Menemena je sklenila, da bo pomagala oblastem pri iskanju zločincev. Policija je že aretirala 15 oseb, ki so se udeležile umora Kublata in ki so ploskali ob divjškem činu dervišev. Notranji minister je osebno prevzel vodstvo preiskave o zločinu v Menemenu. Mustafa Kemal paša pa se je odločil, da radi velikega razburjenja ne bo nadaljeval potovanja po državi, ki ga je začel pred tremi tedni.

Dunajska vremenska napoved. Na vzhodnem robu Alp in v južnih Alpah nov sneg in nižja temperatura.

Za poitaljančenje Jul. Krajine

Rim, 30. t. m. Fašistični listi posvečajo veliko pozornost cesti, ki se bo zidala v dolžini 20 km med Postojno in Črnim vrhom nad Idrijo. S tem bo ustvarjena neprekinjena zveza med Trbižem in Reko, ki bo, vstevši omenjeno razdaljo med Črnim vrhom in Postojno, znašala vsega skupaj 215 km. Cesta bo vezala Reko—Ilirsko Bistrico—Ternovo—Sv. Peter—Postojno—Črni vrh—Idrijo—Tolmin—Kobarid—Bovec—Trbiž. Ta prvovrstna popolna cestna zveza ima namen, da po industrializaciji ob njej ležečih krajev, po naseljevanju italijanskega prebivalstva in povzdigi turizma čimprej poitaljanči vzhodno mejo Italije.

Učiteljska stanarina po mestih in trgih

Belgrad, 30. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za svetlo po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o spremembah in dopolnitvah k zakonu o narodnih šolah. Zakon se glasi:

§ 25., odstavek 2., se spremeni in se glasi:

V mestih in trgih (u varošica in varošicama) morejo občine na mesto stanovanja dati učiteljem stanarino. Stanarina znaša v Belgradu in Zagrebu 400 Din za vsakega učitelja mesečno, v mestih preko 50.000 prebivalcev 300 Din, v mestih s 30.000 do 50.000 prebivalci 250 Din, v mestih z manj kot 30 tisoč prebivalcev 200 Din, v trgih (u varošicama) 150 Din.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko bo objavljen v »Službenih novinah«.

Glasbena kriza

Zagreb, 30. dec. ž. Na rednem obnem zboru zagrebske filharmonije se je razpravljalo o likvidaciji društva, ker so veliki defeciti koncertov ogrozili društveni obstoj.

Vihar pustoši belgr. pristanišče

Belgrad, 30. dec. l. Od snoči vlada v Belgradu velik vihar, ki je prizadel veliko škodo, zlasti v pristaniščih. Več ladij in vlačilcev, ki niso bile dobro zavarovane, je vihar odtrgal in jih vrget na drugo obalo. Povzročena škoda je zelo velika. Ali so tudi kakšne človeške žrtve, ni znano. Ves promet na Savi in Donavi je ustavljen.

20 milijonov za sušaško pristanišče

Belgrad, 30. dec. m. Gradbeno ministrstvo je odobrilo 20 milj. dinarjev za gradbeno dela na Sušaku, ki bi se imela pričeti takoj po novem letu. Zgradil se bo nov pomol, novo pristanišče za blagovni promet, skladišče za les in drugo. Na Grobniku bi se razširilo letališče.

Dne 31. decembra ob 8 zvečer v vseh dvorana, „Uniona“

Silvestrov večer „Ljubljane“

Nečuvvena razsipnost v času največje bede

Pojedina za 1 milijon dolarjev — Interpelacija v ameriškem parlamentu

Washington, 30. dec. Medtem ko v Ameriki najmanj tri milijone ljudi brez posla strda, si je dovolil znani petrolejski magnat Doherty nezastopljeno razsipnost. Njegova hči Helena je le dni dosegla starost 21 let, ko ameriški plutokrati svoje hčerke uvajajo v svet. Ob tej priliki je njen oče dal obed, kakršnega Amerika še ni videla. Povabil je 2000 oseb iz političnega, diplomatskega in gospodarskega sveta, med katerimi je bilo tudi nekaj delavcev. To kosilo bo Washington še dolgo pomnil po njegovi razkošnosti. Vršilo se je v najetih prostorih največjega hotela, zakar je Doherty plačal 25.000 dolarjev. Vsak kuver je pa stal 500 dolarjev. Šest milijonov ameriških jazz-bandov je igralo drug za drugim, na koncu pa je nastopila gledališka družba z bogato inscenirano originalno komedijo. Razsvetljava pa je bila tako bajna, kakor je ameriška družba do zdaj sploh še ni videla.

Nato je sledil magnificen ples, med katerim so bile zopet servirane najzibavejšje jedi. Srečni udeleženci so zapustili prostore šele naslednjega dne opoldne. Miss Helena Doherty je lepa deklica najmodernejšega obnašanja in se bavi posebno z bar-

vanjem avtomobilov v eksotičnih barvah. Po želji hčerke je oče njenim najintimnejšim prijateljicam in prijateljem, po končani pojedini podaril vsaki en avtomobil, vsega skupaj 24. Celokupni stroški te pojedine znašajo 1 milijon dolarjev (55 milijonov dinarjev).

Razume se, da je ameriška javnost nad to blazno razkošnostjo strajno ogorčena. Senator Norris je objavil v listih članek, v katerem vehementno napada petrolejskega magnata in ameriško plutokracijo sploh. Kakšne moralne pojme — vzklila senator — mora imeti ameriška plutokracija, ako njen član v času, ko milijoni stradajo in se vsa Amerika nahaja v največji gospodarski krizi, za svoj želodec in v nasladi urgov politike in diplomacije ter svojih prijateljev iz gospodarskih krogov zapravi v eni noči en milijon dolarjev? In kaj si morejo misliti siromaki, ki nimajo niti najpotrebnejšega za golo življenje, in pa delavci, ki bi za služilo vsaj za kruh, pa ga ne morejo, ako vidijo, da obstajajo individui, ki imajo toliko milijonov, da ne vedo kam z njimi in jih mečejo takorekoč na cesto!

Senator pa tudi ljuto napada politike in parlamentarce, ki so se tega lukulskega obeda udeležili, dokazujejo s tem tesno zvezo med političnimi krogi in plutokracijo. Senator kliče tem politikom v spomin Washingtona, Jeffersona in Lincolna, ki bi morala od svetote v grobu zarideti, če bi vedela, kako daleč je prišla od njih v najstrožji puritanški preprosti zasnovana demokracija! Ustavotvorniki ameriške države in očetje ameriške ustave so izrekli in izvajali načelo, da ne smejo imeti eni preveč, ko imajo drugi premalo ali nič. Senator opozarja te politike, kakšno strašno odgovornost si nakopilejo s takimi zgledi, ki morejo imeti samo to posledico, da bodo osiromašene množice napojene s še večjim srdom proti takim razmeram. Članek odličnega politika je vzbudil prav tako veliko pozornost, kakor je veliko ogorčenje nad škandaloznim banketom v času, ko sta zopet dve veliki in dozdaj solidni banki, Alding Trust Co v Filadelfiji in Central Trust Saving Co v Gary (Indijana) morali zapreti svoje prostore.

Senator je vložil tozadevno tudi interpelacijo.

Preporoditelji?

Rundt, moskovski dopisnik Vossische Ztg., opisuje protiverski muzej, ki so ga pred kratkim otvorili v starinski stolnici. Pri vstopu je zapisano: Vstopnina 20 kopejk, toda večino obiskovalcev tvorijo skupinski prosvetni izleti pod vodstvom izurjenih agitatorjev. Demokritov, Giordano Brunov, Buddhov kip in drugi bi malo povedali prestemu človeku »brez pojasnila«. Zato se je dopisnik zelo začudil, ko je zagledal sivolasega bradatega kmeta, ki je ogledoval muzej, ne da bi se pomešal med skupine obiskovalcev z voditelji. Seveda se je Rundt zelo zanimal, katere vtise bo ta kmet odnesel? Zalibog ne obvlada rušine in je moral prositi svojega komunističnega spremljevalca, naj nagovori kmeta. A dobil je le kratko pojasnilo, da je prišel kmet v Moskvo po opravih ter se zgolj slučajno zanimal za muzej, ko je šel mimo... Ta odgovor Rundtu seveda ni ničesar povedal. Sklenil je naprositi za pojasnilo muzejskega ravnatelja, nekoga Letunova. Izkazalo se je, da ni tako lahko priiti do ravnatelja: Rundt se je ponovno moral legitimirati, predno je bil sprejet.

Letunov je pričel Nemcu dokazovati, da ima muzej velik vpliv na preprosto ljudstvo. Navedel je kot primer nekega kmeta, ki je po ogledu zbirke takoj odložil svoj ovratni križec in zaklical: »Zdaj pa ne verujem več! Rundt, ki se ni zadovoljil s tem dvomljivim zgledom, je Letunova vprašal, ali se ne dogodi tudi nasprotni slučaj? Zgovorni ravnatelj mu je povedal sledečo zgodbo: »Ali ste opazili v stekleni izložbi ostanke kosti sv. Serafima, zadnjega ruskega svetnika, ki je nekoč carju Aleksandru I. (udeležencu Ljubljanskega kongresa) napovedal vojno z Napoleonom? Njegovi ostanke so se prej nahajali v slavnem sarovskem samostanu blizu Nižnjega Novgoroda, kamor je prihajalo brez števila romarjev. Storiši smo konec tem čedenju, kosti vzeli iz srebrne krste in neprikrite razstavili v muzeju. Neka stara žena zatrjuje, da jo je svetnik pred leti ozdravil težke bolezni, ki ji niso bili kos vsi zdravniki. Od tedaj je zaobljubila, da bo vsak mesec poročala v Sarov. Pa tudi zdaj, ko smo prenesli kosti v Moskvo, vsak mesec prihaja sem, čeprav ima daljšo pot. Pri vsakem obisku spusti na steklen pokrov skromno kitico cvetja in pusti nekoliko kopejk v vazi, ki stoji zraven.«

Ta povest je Nemca močno ganila, tako da končuje svoje pismo z besedami: »Kako ozkosrčni morajo biti brezverniki, ki jih ne gane niti neomajna vera stare žene: poroma dvajsetkrat letno in kam? — V protiverski muzej počastit oskrnjene ostanke svetnika! Toda brezbožniki so tako zadovoljni s svojim delovanjem, da bodo kmalu odkrili protiverski muzej tudi v Petrogradu. Nameščen bo v zgodovinskem 72 m visokem hramu sv. Izaka Dalmatina (zgrajen 1819), pokrovitelja Petrove prestolice: na njegov dan je svoječasno položil Peter Veliki temeljni kamen novega mesta. Znano je, da so boljševiki v protiverski muzej izpremenili tudi slovece cerkev sv. Vladimirja v Kijevu. Ta cerkev je vsa poslikana s slikami Viktorja Mihajloviča Vasneceva, ki slovejo kot najlepše religiozne slike v vzhodnocerkvenem duhu in stilu sploh. Najčudovitejša je Bogorodica za velikim oltarjem, ki očara po svoji nežnosti, bogovtopljenosti in presmetljivi lepoti najbolj zakrknjeno srce. Boljševiškega seveda ne, kajti, kakor vse druge slike, so ti brezbožniki oskrnjili z bogokletnim napisom, rogajočim se devištvu, tudi to!

Iz tega vsak količkar kulturen človek razvidi, da fanatizem brezverstva ne pozna nobene meje, boljševizem pa v tem oziru nima para v zgodovini. Zato se je zelo čuditi ljudem, ki v boljševizmu vidijo neke vrste »preporodilno silo človeštva«. Kako neki more preporoditi duha in srce pokret, ki ne taji samo vere in vsake morale, vsako idealno pojmovanje sveta sploh, ampak to, kar je tolikim ljudem toliko stoletij bilo in je še sveto, z besno podlostjo oskrnjeno? Cisto nerazumljivo je, zakaj se ti fanatiki rogojajo na primer devištvu, askezi, svetniški ljubezni in požrtvovalnosti v službi bližnjega, zakaj jim je na poti na primer Serafim sarovski, ki je ljudem samo dobro delal? Ali niso to vrednote, ki so največjega pozitivnega pomena za moralni in socialni preporod človeške družbe? Ali bo obnovila svet Stalinova krvava diktatura, v kateri rabljeva roka nikoli ne počiva, ali brezmejna ljubezen po zgledu Kristusa, ki so jo oznanjali svetniki, katerih spomin moskovski tirani tako onemajajo? Če bi ne bilo kulture, ki ji je postavil v Rusiji temelje sveti Vladimir, bi se bili boljševiki sami med seboj že davno do zadnjega med seboj poklali kot divje živali. Kar je še v Rusiji heroizma, požrtvovalnosti in vne za dobro, je vse ostanek

Važna odredba glede dobav na račun reparacij

Belgrad, 30. dec. AA. Povodom sklepanja in izvrševanja pogodb na račun reparacij je poslal minister za finance ministru za trgovino in industrijo pisano te-le vsebine:

Podrejeni oddelci za državne dolgove in državni kredit, v katerega pristojnost spada izvrševanje homologacije sklenjenih pogodb na račun reparacij, je ugotovil do zdaj večkrat, da državni uradi in ustanove pri naročilih na račun reparacij ne upoštevajo, če nemške tvrdke vodijo račune o tem, ali je material, ki ga naročijo, podvržen deloma direktnemu plačilu s strani kupcev. Ti uradi pridejo na zahtevo nemškega komisarja, s katero se zahteva pristavek za plačanje gotovih delov iz lastnih sredstev, čisto v neugoden položaj, da radi nedostatka potrebnih sredstev ali odpovedi že podpisane pogodbe ali preložit njihovo izvršitev, dokler si v proračunu ne odražajo dovoljno vsoto za pokrivanje odrejenih plačil. Tako se s tem usvaja dolgo in čisto dopisovanje med nemškim komisarjem in direkcijsko za državne dolgove in državni kredit in dotičnimi uradi kakor tudi pogodbeno tvrdilo. Ker poleg tega v slučaju neizvršitve sklenjenih pogodb iz zgornjih razlogov nemška tvrdila dobi možnost protesta ter zahteva izvršitev pogodbe, mi je čast,

gospod minister, vas prositi, da ukazete podrejenim organom, ki pripravljajo sklenitve reparacijskih pogodb, da v vsakem konkretnem slučaju zahtevajo od nemškega liferanta izjavo, da material, ki ga želijo naročiti, ni podvržen direktnemu plačilu pod pogojem, da bodo morali vse posledice prevzeti naše dobavitelji, če ta izjava ne bo držala.

Da se v podrejenem vam ministertvu izvrši potrebno zavarovanje pred vsemi eventualnimi zlorabami v tem pogledu, vas prosim, da odredite, da se v vsaki pogodbi doda klavzula nemškega dobavitelja sledeče vsebine:

Les parties contractantes sont d'accord pour reconnaître le présent contrat à considérer comme nul et non avenu, si d'après les dispositions du titre VI du règlement de prestations en nature le prix convenu ne peut être payé en totalité sur les fonds réservés pour les prestations en nature.

(Obe stranki se zavežeta, da bosta smatrali predstojajočo pogodbo za neveljavno, če se določena cena ne more takoj izplačati po pravih člena 6 o dobavah v naravi iz zato določenega rezervnega fonda.)

Spor med angleškimi premogarji in industrijci

Rudarji zahtevajo neodvisno razsodišče — Cook grozi s stavko

London, 30. decembra. AA. Narodni svet za premogovno industrijo je danes razpravljal o prizivu južnoangleške rudarske zveze. Razsodba bo sporočena strankam, ki se sestanejo v Cardiffu. Lastniki premogovnikov so izjavili, da so pripravljeni podaljšati sedanjo delovno pogodbo, ki poteče jutri, za mesec dni. Če ne pride do 14. januarja do sporazuma, bo spor predložen neodvisnemu razsodišču. Rudarji so to odklonili ter zahtevajo, naj o tej zadevi odloči industrijski svet, ki ga delodajal-

ci ne priznavajo. Na včerajšnji seji industrijskega sveta ni bilo lastnikov premogovnikov. Delodajalci predlagajo, naj delajo rudarji 11 dni v 2 tednih. Rudarji se temu upirajo ter naglašajo da bi izgubili tako 1 delovni dan. Kakor poročajo, je industrijski svet predlagal, naj se sklene sporazum za dobo treh mesecev na podlagi 45 urnega dela na teden. Tajnik rudarske zveze Cook je izjavil, da stavke ne bo, če delodajalci sprejmejo ta predlog.

Kitajska uvedla zaščitno carino

Upor brigade v Fučovu — Roparji izropali vlak

Nanking, 30. dec. A. Po najnovejših vesteh bo kitajska vlada s 1. januarjem 1931 uvedla sistem zaščitnih carin. S temi ukrepi bodo mnogi industrijski proizvodi obremenjeni s carino, ki bo znašala v mnogih primerih nad 10% vrednosti. V kratkem bo nadalje uveljavljen nov civilni zakon, ki uvrsta enake pravice mož in žena.

Sanghaj, 30. dec. AA. Reuter poroča: Nova carinska tarifa ima 647 členov. Število luksuznih predmetov, ki jim je uvož prepovedan, je pomnoženo. Carina na konserve, maslo, steklo in razne slaščice je podvojena, carina na luksuzna hranila pa je pomnožena za 30 do 100%. Carina na sladkor je takisto povečana. Cigarete in cigare so obdavčene s 14 kratno dorezanje carino. Carina na kemične proizvode ostane skoraj neizpremenjena, carina na petrolej pa je za nekaj odstotkov znižana.

Velika bitka v Birmi

London, 30. decembra. kk. V indskem okraju Buldana je prišlo do nemirov med tamkajšnjim kmetstvom prebivalstvom. Oplenili so hiše veleposelstnikov in požgali vsi letino. V malem mestecu Bibiju je 500 kmetov napadlo hiše veleposelstnikov in odurohov, jim pokradlo dragocenosti in vrednostne stvari ter zažgalo vse računске knjige.

London, 30. decembra. kk. Velika bitka med vojski v okraju Taravadi v pokrajini Birma ter med vladnimi četami traja z nezmanjšano ljutostjo dalje.

krščanske kulture, zasejane od ruskih svetnikov, postelicev in junakov ljubezni ter prosvetnih delavcev, ki so v meniški rasevini učili ruski narod čednosti srca, medsebojne sloge in socialne pravčnosti. Ali so ti svetniki, ali so te krščanske vrednote, ali je ta svetli nauk Kristusov, od katerega žarkov še danes živi Rusija, kriv, če pravoslavna cerkev v službi carizma ni vršila svojega duhovnega poslanstva tako, kakor bi bilo treba, in samoderžavi ni zadostila branila, da je zaslužilo in plačilo ruski narod? Čemu uničevati to, kar je večne vrednosti, kar je od človeške slabosti neodvisno, kar ima edino šeljkoprej moč, da človeka in narod

Zaroka španskega prestolonaslednika

London, 30. decembra. kk. Iz Pariza se poroča, da je španski kraljevski par ugodil želji španskega prestolonaslednika, da sklene zakon iz ljubezni. Nevesta je prestolonaslednikova sestrčina, princezinja Esperanca, 18 letna hči dona Carlosa Burbonskega s Stelli in princesinje Luise Orleanske, hčere umrlega pariškega grofa. Španski prestolonaslednik, princ Asturski, je bolehen že od rojstva, njegovo stanje pa se je v zadnjih letih zelo popravilo.

ohrani in dvigne v njegovem resničnem človečanstvu?

Ne — nov in boljši socialni red se ne bo ustvaril, dokler ne bo fanatizem brezverstva uvidel svojo zmoto in se sam zopet povrnil k viru vse in vsake kulture, k edinemu trdnemu temelju vsake človeške skupnosti, h krščanstvu. Le ono je trdna in edina baza socialnega etosa. Protiverski muzeji pa so prav tako bedarija kakor je bil tempelj boginje pameti, ki so ga postavili Jakobinci. In zgodovina bo dala prav preprosti ruski kmetici, ki hodi v muzej brezboštva častit najljubeznivejšega ruskega svetnika.

Poljska kupuje Angolo?

Pariz, 30. decembra. kk. »Echo de Paris« be-leži danes vesti, da potovanje poljskega ministrskega predsednika, maršala Piłsudskega, v Liebono, nikakor ne more imeti samo namena, da bi se hotel maršal tam zdraviti. V Varšavi se zatrjuje, da hoče Poljska začeti pogajanja radi nakupa portu galake kolonije Angola.

Veliki viharji

London, 30. dec. tl. Nad Rokavskim zalivom in britanskimi otoki divja velik vihar, ki ga spremljajo potoki dežja. Mnogo parnikov je bilo prisiljenih, da so pristali v bližnje luke, in poštni parniki, ki so vozili nazaj številne paražije, ki so bili prebili božične praznike na kontinentu, so dospeli le v velikim zamudami.

Zlasti vzdolž obali Kenta je vihar divjal s strahovito močjo in se nobena ladja ni upala na visoko morje. Zelo mnogo parnikov in drugih ladij pa je zadelo na suho.

Silen vihar divja tudi na Škotskem. Orkney-ski otoki so popolnoma odrezani od kopnega, ker je vsak promet nemogoč. Notena ladja ne more pristati na otoke zaradi ogromnega valometla. Na otoku Shilley je hitrost vetra znašala 120 do 150 kilometrov na uro. Tudi na otoku Wighu vihar silno divja, razkrija strehe in ruje drevesa in prebivalci ne pomnijo hušega viharja, odkar živijo.

V Londonu je od 28. t. m. dalje razsaja hudo vreme in brije veter z močjo 70 km na uro. Vihar razbija izveske in sipe, ruje drevesa, podira dimnike in je v nekaterih krajih razvil več streh. Zahteval je do zdaj tri smrtne žrtve in več ranjenih.

Kraljevski observatorij v Kewu je registriral vihar s hitrostjo 81 km na uro.

Berlin, 30. dec. AA. Iz raznih krajev zapadne in severne Evrope poročajo, da divjajo na morju silni viharji. Iz Osla poročajo, da se je najbrž potopel parnik »Torfjell« s 24 možmi posadke. V Rokavskem prelivu je pomorski promet zelo oviran. Več ladij je moralo iskati zavetja v bližnjih lukah.

Za oboroževanje dovolj denarja

London, 30. decembra. AA. Kljub svetovni krizi je Anglija podvojila izvoz letal. Letos je pre-jela tri velika naročila najmodernejših vojaških letal, ki so namenjena za bombne napade, razvijajo hitrost nad 200 milj na uro ter se dvigajo zelo visoko. Nadalje je Anglija izvozila veliko lahkih letal. Strokovnjaki izjavljajo, da so »Handleypagee« letala zelo komoda in hitra. V Rochesteru so zgradili nova velika letala za zračno službo v Sredozemskem morju, preko katerega bo šla zračna proga v Južno Afriko.

Perzija prepustila tob. monopol Francozom

Teheran, 30. dec. AA. Član vlade je izjavil poročevalcu Reuterja, da je vlada načeloma pristala na to, da prepusti tobačni monopol francoski družbi »Baignollos«. Družba bo plačala perzijski državi odškodnino 7 milijonov tomanov, vrhu tega pa bo država udeležena na čistem dobičku. Poučeni krogi sodijo, da bo morala družba investirati v nove zgradbe in naprave nad 10 milijonov tomanov.

Lep razvoj angleških bratovskih skladnic

London, 30. decembra. AA. Kljub veliki industrijski krizi so se angleške bratovske skladnice zelo razvile. Ko je bilo uvedeno bolniško zavarovanje, so menili, da bodo bratovske skladnice nazadovale. Danes so ta društva močnejša kot prej. Število njihovih članov je naraslo. Denarna sredstva so se skoraj podvojila. V bratovskih skladnicah je trenutno 10 milijonov delavcev, ki uživajo posebno zavarovanje proti brezposelnosti ter onemoglosti. Bratovske skladnice imajo 100 milijonov funtov šterlingov premoženja. Leta 1880, so izplačale na podporah 7 milijonov funtov šterlingov.

300.000 ljudi brez kruha

Essen, 30. dec. kk. Pogajanja med celi in rudarskimi zvezami so ostala brezuspešna. Zato bo s 1. januarjem nastalo v porurskih revirjih breztarifno stanje. Zato bodo morali celi pri prihodnjem termnu, t. j. 15. januarja, v svrhu znižanja delavskih mezd, odpovedati službo vsem rudarjem. S tem bo prizadetih okoli 300.000 ljudi.

Priseljevanje v Avstralijo omejeno

Cambera, 30. dec. AA. Vlada je sklenila omejiti priseljevanje inozemcev, dokler se gospodarski položaj ne bo izboljšal. V to svrhu bo slo-pila v zvezo z ostalimi državami ter je že sporočila raznim paroplovnim družbam, naj se ravnajo po novih določbah in naj ne olajšujejo potovanja naseljenecem. Izjeme veljajo za angleške državljane, za turiste in poslovne potnike.

Finančni trust z 56 milijardami Din

Youngstown, Ohio, 30. decembra. AA. S fuzijo med tvornicami družbe »Bethlehem Steel Corporation« in »Youngstown Sheet and Tubes« ki je bila izvedena prejšnjega aprila, je nehala ena najbolj senzacionalnih finančnih borb v zadnjih desetih letih. S to fuzijo je bilo združenih 200 milijonov funtov šterlingov.

Vatikanski denar

Rim, 30. decembra. ž. Guverner Vatikanskega mesta je razglasil dekret o emisiji vatikanskih novčanov, ki se bodo v začetku novega leta dale v promet.

Iznenadenja ljudskega štetja o CSR

Olomuc, 30. decembra. ž. Pri sedanjem ljudskem štetju v Olomucu in Moravski Ostravi niso Nemci dosegli 20%, ki so potrebni, da bi mogli uživati manjšinske pravice. Pred vojno je bil Olomuc nemško mesto, enako tudi Moravska Ostrava. Zato je ta uspeh Češkoslovaške zelo velik.

Grobovi asirskih kraljev

London, 30. dec. kk. Ekspedicija britanskega muzeja in vseučilišča v Pensilvaniji je v Uru v južnem Iraku našla grobe treh velikih kraljev Ur Engurja, Dungi in Bur Sina iz tretje dinastije, ki je vladala od 2400 do 2300 pred Kr. rojstvom.

Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno, neslотно, zmerno hladno.